

Nouria NOURI

Marcela ILNIȚCHI

Un pariu al unui „teatru mic” cu marea literatură

Teatrul „Hanul cu Tei” a împlinit în iunie un an de funcționare. Cu această ocazie, a avut loc premiera spectacolului cu piesa *Smerita* după nuvela lui Dostoievski, în regia lui Vasile Toma, a cincea premieră produsă de-a lungul unui an activ, într-un spațiu teatral intim și, după cum se vede, cu posibilități variate de folosire.

Deși lumea dostoievskiană nu este riguros revelată în spectacol, ne aflăm în prezența unei regii atente la detalii și la atmosferă. În decorul unic al dormitorului conjugal, se consumă sinuciderea din prezent a soției, sufletul „smerit”, și evocarea trecutului de către soțul torturat de neînțelegerea gestului ei. Trecut care trebuie să lumineze prezentul. Prolungirea scenografică a dormitorului prin terasa care

când adăpostește micul birou de cămătar al soțului, când figurează plaja, loc al libertății, dă respirație spațiului.

Se vizează o calitate psihologică a spațiului, care să vorbească despre drama înăbușită a sufletului într-o lume prea materială. Dacă s-ar fi făcut o integrare mai economică a celor doi timpi scenici, prezentul și trecutul, și interpretarea ar fi fost mai decantată, spectacolul ar fi impus acest spațiu psihologic claustrofob în pofida eleganței sale materiale.

Atmosfera creată prin spațiu, muzică, gest, ne conduce spre înțelegerea personajelor; „țesătura” dramatizării ne prinde. Dar resimțim nevoia unei mai mari pedaleări pe dezvoltarea adevărului psihologic. Fonalitatea dramei devine câteodată

minoră: complexitatea psihologică, proprie personajelor dostoevskiene, scapă uneori.

Cei doi actori principali, Nouria Nouri și Ioan Coman, detaliază relația conjugală cu etapele ei, de la simpatie la neînțelegere și ruptură afectivă; jocul pe sentiment și, mai rar, pe temperament, și trecerile în stări diferite care decurg din coexistența celor doi timpi ai povestirii nu lasă loc destul densității interpretative. Actorii au momentele lor de adevare la rol care ar fi trebuit să fie mai intens puse în valoare.

Servitoarea *Lukeria* în interpretarea Otiliei Pătrașcu este elocventă ca martor

neputincios la dramă. *Căpităneasa* (Nuami Dinescu) este un reușit personaj episodic, contrapunct la gravitatea registrului interpretativ.

Este de apreciat calitatea textului ales și bucuria prilejuită de scenografie, care echilibrează în măsură prestația cam monocordă.

Teatrul „Toma Caragiu“ Ploiești (sala „Hanul cu Tei“, București) – Smerita de Fiodor Dostoievski. Adaptarea scenică și regia: Vasile Toma. Scenografia: Ștefan Caragiu. Muzica originală: Radu Captari. Cu: Nouria Nouri, Ioan Coman, Otilia Pătrașcu, Nuami Dinescu, Ion Radu Burlan. Data premierei: 12 iunie 2001.

Între realismul mărunt și transfigurare

Scenografia spectacolului cu piesa *Azilul de noapte* în regia lui Kincses Elemer dă primul semnal al unei lecturi actualizate a piesei: azilul ne amintește de canalele în care vitregiții sorții își târâsc zilele astăzi, mai mult decât de un azil de noapte rusesc de la începutul secolului XX. Și faptul că spectatorii iau loc pe scenă, aproape de personaje, fac parte din aceeași intenție de a împărtăși mai direct și pe cale emoțională experiențele umane de pe scenă.

Vedem pe scenă nenorocirile aduse de abrutizare. Încercările oamenilor de a-și trăi viața, așa mizeră cum este, sunt tragicomice: aspirația lor de a fi oameni recade în lupta măruntă pentru supraviețuire. Resimțim dilema de a fi om când nu există speranță. Efectul asupra spectatorului este că îl implică mai rapid,

atenuând însă unele diferențe în care stă vigoarea criticii sociale a piesei lui Gorki. Diferența dintre „vagabonzi” și „declasați”, între trăirea la întâmplare a vieții, și atingerea limitelor existenței din care *raisonneur*-ii lui Gorki extrag ideile despre viață.

Piesa lui Gorki înobilează personajele pentru că vede în dezmoșteniții sorții ipostaze ale umanității. Spectacolul de la Brașov se complace câteodată în jocul naturalist al evidenței faptelor, cu consecințe asupra interpretării actoricești. Sunt reușite personajele „rupte din viață” și interpretarea lor: *Kvașnia* (Virginia Iltă Marcu), *Kleșci* (Ioan Georgescu), *Nastia* (Ligia Stan), *Bubnov* (George Custură), cu o tipizare morală mai evidentă.

Personajele care poartă ideile despre viață: *Luka*–iertarea, *Satin*–demnitatea umană, *Baronul*–luciditatea, *Actorul*–memoria, nu se detașează destul de puternic de fundalul acțiunii. Actorii sunt buni, vorbim despre punerea lor în evidență în sensul de mai sus. Impresionantă alegerea lui Dan Săndulescu pentru *Luka*: un uriaș blând și plin de forță, cu darul pătrunderii sufletului, apariție slăbită